

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

II. Resolutiones concernentes Præceptum secundum Decalogi

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

broſ Ferrarios, qui ſanant equos ver-
bis prolatis ex Oratione Dominica,
vel ex Pſalmis Pœnitentialibus *Quar-*
to, qui ſanant febres chartulis. *Quinto*
qui cribrum vertunt cum nominibus
Sanctorum ad deprehendendum fu-
res, *Sexto*. qui conſulunt erroneos &
vagos homines, quos vocamus *Ægy-*
ptios, ut ex illis ſciant bonam ſuam
fortunam, illiſque fidem adhibent. Ex
his, de aliis judica. *Septimo* milites qui
excantant arma, vel ferunt Alta No-
mina.

CAP. II. *Resolutiones concernentes*
Præceptum Secundum Decalogi.

I. **Q**VAERO. De quibus interrogan-
dus ſit Pœnitens circa ſecundum
Præceptum *2. 1.* An juraverit aſſertivè
ſcienter falſum, vel ſaltem dubitans an
eſſet falſum; Vtrobique autem eſt pec-
catum mortale. Similiter ſi induxit al-
terum ad jurandum falſum, vel incer-
tum.

2. An non juravit promittendo, ali-
cui aliquid; & poſtea non adimplevit
illud

illud cum posset? Tunc etiam peccatum est mortale; si res sit notabilis. Similiter si juravit, non intendens adimplere; tum quia decipit in re graviter, tum quia gravis irreverentia est erga Deum, eum in testem invocare, sine animo exequendi.

5. An non juravit aliquid facere quod esset illicitum facere, v. g. vindicare se de aliquo, percutere eum, & similia? Tunc si malum quod jurat, est mortale peccatum, jurando peccat mortaliter, si veniale venialiter: & si adimplet, peccatum peccato adjungitur.

6. An non juraverit aliquid, quod quidem esset verum, sed nulla erat necessitas jurandi? Tunc est solum peccatum veniale.

2. *QUAERO.* An haec sint juramenta *Per fidem meam, fide boni viri, fide boni Christiani, fide boni Sacerdotis, aut Religiosi?* *Resp.* ut ordinariè accipiuntur non esse juramenta. Nam qui sic loquuntur, non intendunt jurare; sed solum significare se loqui ex virtute fidei.

fidei, seu veritatis, quam vir probus, aut Christianus, aut Sacerdos, vel Religiosus in dictis suis adhibere debet; ita ut si fallat, jam non habeatur verax aut fidelis. Aliud foret, si quis juraret, *Per fidem Dei, per fidem Catholicam, per suum Sacerdotium, aut Religionem:* quia tunc censeretur invocare Deum quasi fidei Catholicæ, vel sui Sacerdotii & Religionis auctorem. Similiter non est juramentum dicere: *Per meam conscientiam, vel in conscientia, in veritate.* Significant n. tantum tales, se loqui ex conscientia & veritatis notitia. Et si ve dicas *in conscientia & per conscientiam,* idem videtur. Videtur autem esse juramentum, si quis dicat: *Super animam meam, vel per animam meam.* Idem enim videtur id significare, ac si dicat: *Pereat anima mea, nisi ita sit.* Atque olim in veteri Testamento quoddam juramentum erat: *Vivat anima mea.* Sic & apud Apostolum juramentum est 2. ad Cor. 1. *Testem in voco Deum in animam meam.*

3. **QUAERO.** *Quid dicendum de more*
C
rusti-

rusticorum confitentiū se iurasse & blasphemasse? At interroganti quomodo iuraverint, dicunt se hæc aut similia pronunciasse: Bougre, Charogne, Morie, Diable, &c. & id quidem ut plurimum circa sua pecora. &c. instruendi hi sunt, hæc non esse proprie iuramenta, sed verba impatientiæ, maximè si dicantur circa animalia; nec ordinariè excedunt peccatum veniale. Si autem circa humanam personam versentur, quandoque cum impatientia simul injuriam & scædalum similia verba involuunt, non sine gravi culpa. Hoc autem pendet tum ex animo quo similia pronunciant, tum ex qualitate personæ, in quæ talia verba intorquentur, tum ex aliis circumstantiis; de quibus prudenti Cōfessarii est, judicare, ut dignoscatur an culpa sit mortalis, & injuria gravis vel ex animo & intentione dicentis, vel ex modo, vel ex personis. Nam inter personas viles vix hæc reputantur mortalia, & vix æstimantur, nisi aliud est alia circumstantia judicetur.

4. *QUAERO. Quid dicendum de mortali*

Nobis

Nobilium quorundam, qui ad singula fere quæ pronunciant, solent verbum, *juro*, intermiscere? Sic Galli Nobiles sæpissimè habent in ore, *je vous jure*, dum aliquid volunt asserere; item illud frequenter, *par Dieu*. R. hæc plerumq; sine juramento pronuciari; quia licet verba juramentum præ se ferant, non tamen intèdunt illi jurare. In juramento autem non tam ponderanda verba, quam intentio. Sicut ergo communi sermone dicimus: *Ego promitto hoc me facturum*, solum significantes animi nostri propositum, sine voluntate strictioris obligationis: Sic hi plerumque verbis istis, *Ego juro*, non intendunt Deum in testem vocare; sed *juro* ipsis solum significare idè quod firmiter assero. Est tamen mos iste reprehensione dignus ob periculũ quod involvit. Similiter & illud ad singula fere usurpare, *per Deum*, ut Gallis est commune, licet cum intentione jurandi non habeatur conjunctum, pravæ tamen est consuetudinis, & à Christiano ore omnino ablegandum.

5. *QUAERO. An possint excusari à peccato mortali illi Nobiles, vel Aulici qui dum simul ambulaturi procedunt, jurant se non ituros ad dextram, se primo loco non assessuros, se primò non introituros, &c. At postmodù victi aulicismo & invitatione, assident primi, ingrediuntur primi, &c. R. videri hos posse excusari, tum quia quandoque non intendunt jurare, & fiunt hæc sine consideratione juramenti; tum quia licet jurent, suum tamen juramentum intelligere sic celsentur: Quantum in me est, non procedam primus, non sedebo primus, nisi scilicet cogar tua voluntate, aut comitate*

6. *QUAERO. Quale peccatum sit, jurare per mortem, per Sanguinem Dei, per Caput Dei, &c. R. jurare aliquid illicitum his sacris adjurationibus, gravissimum esse peccatum: prout solet fieri in rixis & contentionibus, dum ibi jurant se vindicatuos, se occisuros alterum, aut alia injusta comminantur his verbis: Per Sanguinem Dei, per Caput, per Mortem id faciam. Cajet. in sum. Vide Blasphemia. si autem similia*

verbi

verba usurpent ex impatientia, aut passione, non tamen jurādo falsū quippiam aut illicitū, non ausim condemnare peccati mortalis. Est tamen gravis irreverentia, tempore iræ & impatientiæ Sacra hæc ore temerario usurpare, quibus nostra redemptio est perfecta.

7. *QUAERO. Quale peccatū sit dicere, hoc est tam verum quàm Deus, vel quàm quod sit unus, vel quàm quod Christus sit in Missa?* R. In rigore loquendo, sive verū sit quod affirmatur, sive non; non posse istas comparationes veritatem habere; nā veritas dicti nostri non potest esse tanta qualis est divina, vel veritas alicujus articuli fidei. Unde alibi dixi hæc à Christiano ore esse penitus eliminanda. *Vide Azorium.* Quia tamen plebei & rudes dum similes comparationes faciunt, non intendunt aliud dicere, quàm omnino verissimum esse quod asserunt; non statim asserere oportet eos in hac re peccare mortaliter, si veritas certa eorum dictis inest,

8. **QUAERO.** *Quid dicendum de cōsuetudine blasphemandi, qualis reperitur inter milites & alios homines dissolutos, maximè in ludis & rixis?* R. Si desit advertentia plena; etiam si cōsuetudo adsit blasphemandi, non cōmittitur peccatum mortale, Quia advertentia ad peccatū omnino requiritur, ut sit plenè voluntariū: & undecumq; defectus illius sit, excusat à peccato. Sicut quando adest advertentia plena, etiam si quis blasphemet ex subita passione, & statim pœniteat, non desinit esse peccatum mortale. Cōsuetudo a. blasphemandi tunc inducit culpā, quando est conjuncta cum voluntate blasphemiae directae vel indirectae, seu interpretativae. Cēsetur a. interpretativa, cum quis non aufert occasiones. Exempli gratia Si quis ex ludo habeat occasionem blasphemandi, quando id advertens voluntariè ludit, censetur dare causam blasphemiae, & sic interpretativè eam velle. *Tolet l. 4. c. 12.* Quod si verò quis nitatur se corrigere, & occasiones auferre, licet ob consuetudinem reinci-

dat

dat ex non plena advertentia, cum hoc ei non sit deliberatum, & plene voluntarium, non potest esse nisi veniale peccatum.

2. *QUAERO. Quid dicendum de iuramenti comminatorii Parentum erga filios, vel herorum erga famulos, v.g. Iurant se illos castigaturos, & postmodum non faciunt? Similia iuramenta ex communi interpretatione & recepta consuetudine continere tacitam quandam conditionem, vel restrictionem hanc aut similem: Nisi nascatur inde gravius incommodum, nisi veniam deprecando impetraverint, nisi aliud expediens visum fuerit, &c.*

Imò *adverte generaliter*: Quando promissio aut propositum de re bona habet tacitam, aliquam conditionem, vel ex dispositione juris, vel ex mente loquentis, vel ex recepta consuetudine, etiam iuramentum illi appositum censetur habere illam conditionem. Exempla aliquot subijcio, ex quibus alia poterunt agnosci.

Casus. I. Tu jurasti puellam ducere

C 4

in

in uxorem. Si ipsa postmodum fornicetur, aut morbum incurabilem, aut paupertatem, aut infamiam incurrat non teneris. Quia sic tacite intelligitur iuramentum tuum, etiam ex dispositione juris.

2. Iurasti servare promissum alicui & ipse etiam tibi aliqua promissa fecit, quæ postmodum non servat: tunc necti teneris iuramento, quia tacite hæc involvitur conditio: Iuro ei servare promissum, nisi & ipse suum violer.

3. In ita pace cum inimico, iuras non nociturum: intelligitur, nisi per novam offensam occasionem dederit.

4. Iurasti servare statuta Capituli. intelligitur quæ sunt in vigore. & quæ sunt alicujus momenti, atque ex vi iuramenti in usu. Nec enim quis intendit tam graviter se adstringere ad ea quæ non servantur, vel quæ sunt minima.

5. Inquisitus ab illis qui locum tenent Iudicis, iurasti dicere quicquid nosti in ea causa: intelligitur, si secundum

cundum ordinem juris interrogeris. Nam quæ sunt occulta, de quibus nec præcessit semiprobatio aut infamia, detegere non teneris.

Postremo: Sicut promissio rebus notabiliter mutatis non obligat, sic nec juramentum illi additum.

10. *QUAERO. An obliget juramentum cui dolus vel error causam dedit?* Resp. plerique Theologi & Jurisperiti non obligare. Ratio esse potest, tum quia ubi dolus est, excluditur voluntas, tum quia juramentum non obligat extramentem & intentionem jurantis; jurantis autem intentio non videtur esse se in tali casu obligare; nam mens ejus tacite repugnat. Hinc resolvuntur casus sequentes.

Cas. 1. Si puella dolo inducta est à fratribus, ut renunciaret cum juramento hæreditati paternæ pro certa dote: Si postmodum hæreditas multo pluris valere agnoscitur, non teneretur juramento.

2. Juramento quis promisit emere domum Petri, quia persuadebatur ei esse

esse bona: postmodum deprehendit
fundamentis notabile vitium. Non
netur stare juramento.

3. Vendidit quis domum suam,
juramento promisit stare contractu.
Sed postmodum deprehendit se gra-
viter læsum potest agere ad supple-
tionem pretii: quia jurando non
tendit cedere jure suo, si deceptus
set in pretio. Sic de similibus judica-

4. Jurasti celare secretum, quod
ibi vult quis committere; intelligitur
nisi alteri noceat; unde si postmodum
deprehendis graviter alteri nocere
non teneris celare.

II. *QUAERO. Quid sit juramentum
calumnie, quod à litigantibus solet
quiri? De hac re vide quæ dixi in Ca-
delab. mystico Tract. 5. ubi explicui quod
Perjurium, & quando sit casus reser-
vatus, in casus 18. inter reservatos.*

12. *QUAERO. An possit quis jurare
eundem mentem suam verum, secu-
dum autem mentem poscentis falsum
ita ut ambigüè loquatur, & amphibol-
gicè, ut vocant? Item an possit jurare*

uti restrictione mentali? & posse quem
 uti locutione ambigua, & secundū sen-
 sum suum vera, licet aliter is cui jura-
 tur intelligat, quando injustè cogitur
 ad jurandum, & habet justam causam
 celandi mentem suam puta ad vitan-
 dum aliquod damnum. An verò tunc
 possit restrictione mentali uti, duplex
 est sententia Theologorum & Cano-
 nistarū. *Alii* enim negant, inter quos
Sotus, Cajet. Aragon. Sylv. *Alii* affir-
 mant, inter quos *Navar. Tolet. Valen-*
tia. Less. De hac re doctiss. Opusculum
 consule *Rever. Io. Malderi Episcop.*
Antwerp. quondam in Theologia
 Professoris mei, cui titulum dedit de
 restrictione mentali. *Resp. 2.* Quan-
 do quis se offert ad jurandum, vel legi-
 timè à Judice compellitur, & interro-
 gatur servato ordine juris, peccat
 mortifere, si alieno sensu juret, fallens
 interrogantem. Quia pervertit justum
 iudicium & justam obedientiam in re
 gravi non adimplet.

13. *QUAERO. Quale peccatum com-*
mittant Mercatores, qui jurant sibi
mer-

*mercem tanti constare, sed alio sensu
quàm emptor intelligat? Solent se excu-
sare tales, dicendo se aliter iustum pre-
tium non posse obtinere. R. tunc non vi-
deri peccatum mortale. At censendus
esse mortale, si hac ratione intendunt
decipere, & extorquere supra iustum
pretium: aut si hoc modo extorque-
ant pretium summum, quod alioquin
emptor non daret; vel si alia ratione
fiant causa gravis damni.*

14. *QUAERO. Quid de juramento eo-
rum qui adhibiti sunt custodes sylva-
rum, jurantque deferre ad Dominos
vel officarios, si quos invenerint da-
num sylvis inferentes, ut mulctentur
pœnis constitutis? Quæro, inquam, an
hi teneantur quemlibet deferre? Ra-
tio dubitandi est, quia quandoque exi-
guum omnino & fere nullum reperit-
tur damnum, mulctæ autem exiguntur
gravissimæ, v.g. decem aureorum.
Sic quandoque reperiunt pauper-
culum duo vel tria ligna colligentem
quandoque aurigam qui ob difficulta-
tem præfracti itineris aliquantum cur-
rum*

rum ad latus deflexerit, exiguo & fere nullo cum damno. Et tamen hi deferuntur, multatisq; gravibus opprimuntur; dicunt verò isti custodes, se debuisse satisfacere juramento. Resp. Non videtur obligatio tales accusandi, quando est periculum gravis multæ; nam licet juramentum eorum sit generale quoslibet deferendi & multandi, intelligi tamen debet secundum rationabilem mentem & voluntatem Domini vel Principis. Rationabilis a. voluntas non videtur esse, ut gravissimo damno afficiatur, qui nullum vel levisimum detrimentum attulit, idque semel, aut iterum, aut quasi ex accidenti; nam ob consuetudinẽ, aut frequentiam actuũ, justũ esset deferre, & eos graviter multare, tum quia paulatim increfcit damnum; tum quia via aperitur aliis ad simile quid audendum contra justam & rationabilem voluntatem Domini. Ideo ut alii terreantur, juste potest multa exigi ab eo qui videtur parvi pendere edictum pœnale, & aliis similem causam dare, licet graviter nõ offende-

rit. At experientia comperrū est, quod hi quidem custodes quandoque culicem colant, camelum verò glutiant, dum insciis Dominis compositionem ineunt sibi lucrosam, cum iis qui graviter damnosi, & oculos claudūt quasi nescii, nec inquirunt in eos: alios verò leviter & fortuito transgredientes opprimunt.

Quæres an tales teneantur ad restitutionem damni quod infertur Dominis? R. teneri quādo res est magni momenti, & Dominus iusta ratione invitatus, ut jam diximus, si enim pauperi aliquid exiguum quis permittat, non tenebitur. Cur autem in gravi damno teneatur, ratio est, quia ob custodiam stipendium accipit, & sic lege iustitiæ tenetur impedire damnum.

Quæres iterum si mulcta imposita sit, & non accusent, tenentur ne ad illam mulctam? R. non teneri. V. Less. l. 2. c. 13. dub. 10. Navar. c. 25. n. 34. Idem dicendum de his qui habent curam ne merces exportentur sine vectigali soluto. Tales si non accusent eos qui exportant;

tant, tenentur de damno, sed non de multa.

15. **QUAERO.** *Quomodo posset relaxari iuramentum?* Resp. 1. Iuramentum factum in alicujus favorem potest ab ipso relaxari. Resp. 2. Iuramentum factum in Dei gloriam, potest quisque commutare in rem apertè meliorem. Resp. 3. Iuramentum quod de re indifferenti est, vel quod vanum est aut quod postea non decet facere, non obligat. Resp. 4. Episcopum in iuramentis posse dispensare, sicut & in votis; si tamen factum est in favorem tertii, debet adesse, justa & legitima causa. Imò generaliter quidam putant Confessarios qui ex privilegio & potestate delegata possunt commutare vota, vel dispensare; posse etiam commutare, vel dispensare in iuramentis de eadem materia *V. Less. lib. 2. c. 42. dub. 12.*

D E V O T I S.

16. **Q**UAERO, *Quanam vota obligent?* Resp. 1. Ad obligationē voti primò requiritur, ut sit deliberatum.

ratum.

ratum. Deliberatum dicitur, non quod sit opus longa mora, aut longa mentis agitatione; sed quia requiritur perfecta eius quod agis animadversio. Vnde ad obligationem voti sufficit talis animadversio, qualis sufficeret ad peccandum mortaliter: quod enim sufficit ad obligandum nos Diabolo, etiam iudicandum est sufficere ad obligandum nos Deo. Si quis verò ex subito animi motu, vel consuetudine lingua mentem præcurrente voveat, non obligatur; sicut qui simili impetu malum alteri imprecatur, non peccat mortaliter. Similiter si sit solum imperfecta consideratio, dum solum confuse, & tenuiter advertis quid agas, non invenitur vinculum voti.

Resp. 2. Debet esse votum spontaneum, ut obliget. Vnde si metu vel dolo extorqueatur cum iniustitia, censent Doctores esse irritum: si verò metus est justus, non irritat, ut latius tradunt Doctores, e. gr. Si Iudex minatur alteri mortem propter homicidium, non ingrediatur Religionem: cum metus

ille

ille iuste incutiatur, professio ex tali metu facta non censetur irrita.

Resp. 3. Requiritur ad votum ut fiat cum intentione se obligandi: omnis enim promissio cum sit lex quædam quæ quis sibi imponit, vim solum habet juxta intentionem promittentis; nec amplius, nec aliter, nec diutius quam intendebat. Cui vero quis sciens & volens voveret, implicite censetur se velle obligare; etiamsi formaliter hoc non intendat. Qui vero voveret cum expressa intentione se non obligandi, revera non intendit vovere; sed potius simulare votum, licet externis verbis dicat *Voveo*: Aut certe talis non intelligit quid significetur nomine voti. Unde nec talis actus induceret obligationem; tum quia procedit ex errore circa substantiam actus, tum quia actus agentium non operantur ultra intentionem eorum, Ex dictis resolve casus sequentes.

Casus I. Si quis in naufragio, vel prælio, mortis in metu voveat ingredi Religionem si evadat, tenetur imple-

re votum, quia metus non fuit iniustus, sed incussus ab aliquo ad extorquendum votum.

2. *Casus.* Si à Parente proli incutitur gravis metus nisi ingrediatur Religionem, professio ex tali metu secuta invalida est, quia iniuste metus ille incutitur.

3. *Casus.* Si quis aliquid vovit, & post votum aliquid se aperiat quod antea latebat, vel aliquid superveniat quod ille suo voto prudentum iudicio non videtur voluisse comprehendere; non tenetur. v.g. Vovit quis peregrinationem ad locum longinquum, & post viam sunt redditæ infestæ propter latrones aut bella: Item vovit quis ingressum duræ Religionis, & intervenit morbus, qui Medicorum iudicio non sinit eum perferre austeritates. In his casibus vel tollitur, vel saltem suspenditur obligatio voti, quia nunquam fuit intentio in his eventis obligandi.

4. *Casus:* Si quis vovit ingredi certum Monasterium, falso, persuasus esse se be-

se bene reformatum; non tenetur, si
postea reperit esse dissolutum; quia
ex errore voluit, nec mens ejus fuit in
eo casu se obligare: votum autem non
obligat ultra expressam vel tacitam
intentionem voventis.

5. Casus: Qui professus est in Reli-
gione ubi nō servabantur nisi essētia-
lia, & non intendit se ultra receptam
consuetudinē astringere, nō obligatur
ad arctiora, nisi fortē illa sint necessa-
ria ad servāda substātia. Ita *Navarr.*
c. 12. n. 50. *Fumus* verbo *Religio*, n. 19.
Sylvester verbo *Religio Lopez. c. 45.*

17. **QUAERO.** *De qua re possit votū fie-
ri?* R. I. debere fieri de re nobis possibi-
li. Defectu hujus primæ conditionis,
nullum est votum quod quis faceret
de numquam committendo peccato
veniali in genere; quia cum ordinario
Dei auxilio non possumus omne vita-
re. De peccatis tamen certis veniali-
bus, potest votum emitti validè, puta
de numquam mentiēdo voluntariè.
Potest etiam votum emitti de num-
quam peccando mortiferè.

In vita *S. Theresæ* legimus ipsam veni-
 misse votum non solum in omnibus fit v
 agēdi quidquid gratum esset Deo, se Qui
 etiam quidquid illi gratius, & quic fare;
 quid magis ad ejus esset honorem, m Deo
 jorisque perfectionis. Sed hoc votu inter
 cū sit extraordinariæ perfectioni rans
 magis admiratione quā imitatione R
 dignum est. Quia & in aliis person bona
 Dei voluntatem apertè non agnosce tum
 tibus nec ita illuminatis, scrupule lius,
 varios posset ingenerare tale votum pron
 2. Resp. Votū debere esse de re bo quod
 na. Hinc sequitur, nullum esse, si qu non
 voveat opus malum; imò esse peccat sequ
 tum ob irreverentiam, quæ perta 1.
 votum Deo irrogatur. Quidam De ingr
 ctiores existimant semper esse peccat dam
 tum mortale, etiam si quis voveat netu
 pus quod solum sit peccatum veniale 2.
 & hoc ratione gravis injuriæ & irreve dom
 rentiæ, quæ Deo inferunt, quasi ipsi sunt
 approbaret aliquid quod malum sit tion
 Alii tamen dicunt esse peccatum lia; t
 mortale, quando opus malum quod diu
 vovetur est mortale; esse verò tantum Quo
 veniale

veniale, si opus malum quod vovetur sit veniale. Ita *Sylvest, Sor Navarr.* Quia materiae parvitas videtur excusare; nec id vovetur tamquam gratum Deo, sed solum ut quis se confirmet in intentione sua, opus non ita considerans in ratione suae malitiae.

Resp. 3. Votum debere esse ita de re bona, ut melior sit quam ejus oppositum. Nam si ejus oppositum est melius, jam erit Deo gratius; & ideo cum promittamus ut Deo gratificemur, id quod gratius est, servandum est, & non alterum. Ex his resolvuntur casus sequentes.

1. *Casus:* Si quis vovit nunquam se ingressurum domum Petri, ex quadam passione & vindicta: voto non tenetur, imò peccavit sic vovendo.

2. Si quis vovit nunquam ingredi domum aliquam, quia ibi occasiones sunt peccandi, v. g. ob ludos & potationes. ob occasiones luxuriae, & similia; tenetur servare tale votum, quamdiu similes occasiones permanent. Quod si auferantur tales occasiones, jam

jam res fit indifferens; & ideo cessat obligatio voti.

3. Si quis vovit non mutuare unquam alteri, votum nullum est; quia melius est mutuare, cum sit opus charitatis.

4. Si quis vovit non amplius vovere, non tenetur tali voto, quia melius est vovere, quam non vovere. Advenit tamen illum qui nimis facilis foret vovendum, posse validè hoc votum emittere: Voveo non amplius vovere aliqua emittere, nisi te prius cum prudente Confessario communicatâ. Ratio est, quia melius est huic homini vovere adhibitâ deliberatione cum viro prudente, quam vovere absque hujusmodi deliberatione.

Sed queritur: Si quis post tale votum voveat sine Confessarii consilio, tenebiturne votum? Respondet Lessius valere, si deliberatè fiat; peccare tamè talem in vovendo, quia violât prius illud votum quo promiserat non amplius sic vovere, Sed fortè, inquit, hæc violatio non esset mortifera, quia sæpe contingit ut adhibere vel prætermittere illud

mau

o cessi maturam deliberationem, non censeatur res magni momenti, præsertim quando res quæ vovetur est facilis. Ita ille, Alii quidam existimant in dicto casu tale votum sine consilio Confessarii factum, non obligare, & peccare illum qui sic sine illius consilio vover, postquam aliter voto promisit. Ita *Sayrus.*

18. *QUAERO.* *Quid dicendum de illo, qui vovet se nunquam sponsorem fore pro alio, quia spondendo gravia damna passus est?* Resp. tale votum posse esse validum, quia licet sponsorem agere, in genere loquendo, possit esse charitatis; tamen huic homini nolle amplius sponsorem agere, videtur prudentiæ & virtutis.

19. *QUAERO.* *Quid dicendum de votis adolescentulorum, vel adolescentularum, dum vovent castitatem perpetuam, aut Religionis ingressum in ætate v.g. 10, vel 11. annorum?* Resp. hæc vota quidem valere, si iudicium sufficiens habeant ad vovendum; quale censei debet in ætate in qua possunt mortiferè peccare: *re:ix*

re: in qua etiam aliquo modo intelligere possunt obligationem voti quae emittunt: Hæc tamen vota ante pubertatem facta (hoc est, in maribus ante annum decimum quartum, in femellis ante duodecimum) irritari possunt à Patre, vel à tutore, qui pupilli loco Patris est: sic enim Jura statuerunt: & hoc locum habet in quibuslibet votis illorum.

Quæres verò, an possint etiam irritari post tempus pubertatis? R. posse. Quod simile votum ex interpretatione juris est conditionatum; hanc scilicet conditionem involvens: Si parens vel tutor non contradixerit: Quam conditionem per tractum temporis non amittit. Nec obstat, quod filius habuerit intentionem servandi, aut postea forte illud renovarit; quia hæc omnia ex errore provenerunt, quo putavit votum ab initio firmum absolute fuisse; non suffiunt ad ratificandum. Hæc enim quis censetur aliquid ratificare, si necesse est, ut sciens esse invalidum vel sit esse validum; vel si nihil de eadem

sci

sciat, vel saltem intendat illud confir-
mare, etiam eo eventu quo invalidum
fuisse.

*Quæres etiam, an vota puberum, hoc
est, post annum 14. vel 12. in famina, non
possint à parentibus irritari? R.* illa vota
posse irritari, quæ ob sunt disciplinæ in
familia, & potestati paternæ; alia ve-
rò vota non posse irritari. Hinc sequi-
tur, si filius familias multas voveat
peregrinationes, illa vota posse à Pa-
tre irrita reddi: Item si voveat mul-
ta jejunia: Item si voveat gestare habi-
tum insuetum in familia, & his simi-
lia. Quia cum ista ad domesticam gu-
bernationem pertineant, subsunt pa-
ternæ potestati.

20. *QUAERO. Quid possit maritus cir-
ca vota uxoris sine consensu suo facta?
R.* quorundam probabilem esse sen-
tentiam, maritū posse omnia vota u-
xoris sine consensu suo facta dissolve-
re, sicut potest Pater vota puellæ im-
puberis, aut Prælati vota Religiosi
sui. Habet hoc quoddam fundamentū
in Scriptura ex cap. 30. *Num.* quia ibi
D
codem

eodem modo loquitur de voto uxoris
 & puellæ, quæ est in domo Parentum
 Ideo hanc sententiam sequitur ibi
 dem *Abulensis*: Favent *Sotus*, *Lopez*,
 alii. Alia sententia est illa tantum
 marito irritari posse, quæ ad familiæ
 administrationem spectant, in quibus
 ipse est caput mulieris, e.g. Potest irri-
 rare votum jejunii frequentis, quo po-
 set ineptior ad usum matrimonii red-
 di, votum peregrinationis, humicub-
 tionis, habitus simplicioris, & similia.
 Si autem votum emiserit non peccat
 di mortaliter; item votum recitandi
 certas preces, & similia conjugio nihil
 incommodantia, secundum hanc sen-
 tentiam non potest dissolvere maritum.

Quantum ad uxorem, illa etiam dis-
 solve potest vota mariti juri suo in
 commodum afferentia. Exempli gra-
 tia si vovit maritus gestare habitum re-
 ligiousum, si vovit humi cubare ad lon-
 gum tempus: Imò ut docet *Navarrus*
 60. ex *D. Tho.* & *Palud.* potest irrita-
 re votum mariti, quo vovisset non pe-
 cebitum, eo quod ipsi non parum sit

ne

nerosum ac verecundum semper exigere. Alii tamen non pauci hic contradicunt.

Quares, quid si uterque pari consensu voverit continentiam? Rl. tunc neutrum posse alterius votum irritum reddere, ut expressè docet S. August. epist. 199. Unde neuter potest tunc petere, aut petenti reddere quia uterque censetur juri suo cessisse.

21. *QUAERO. An Episcopus possit dispensare in voto castitatis? Resp.* 1. posse in voto castitatis non perpetuæ, puta unius anni, quinque, decem, viginti. 2. id potest in voto non fornicandi, quia non votum castitatis integræ, quod Pontifici reservatur. 3. potest in voto non nubendi, quia differt à voto castitatis, quandoquidem per fornicationem non violetur. 4. potest in voto non petendi debitum. Unde si aliquis habens votum simplex castitatis contraxit matrimonium, & consummavit, Episcopus ab periculo incontinentiæ potest dispensare, ut petat debitum. Mortua tamen conju-

ge tenetur servare castitatem : Vnde hæc dispensatio non fuit integra , sed partialis tantum, & ad tempus. Imò conjuges post contractum matrimonium voverunt continentiam, & postea periculum utrique vel alteri eorum immineat, multi docent Episcopum posse dispensare; quia non relaxat absolute & simpliciter illud votum, sed solum secundum quid, ut eius executio ad tempus differatur mortui enim conjugis redit vis voti, & tenetur quis servare castitatem.

Denique quidam generaliter docent quodcumque est magnum periculum incontinentiæ, posse Episcopum dispensare; maxime cum non est facilis ad Summum Pontificem, aut eius Delegatum accessus.

CAPUT III.

Resolutiones concernentes tertium Decalogi Præceptum.

I. **Q**UAERO: De quibus interrogatum: *sint pœnitentes circa hoc Præceptum: R. 1. An opus aliquod servile exercuerint in die festo? 2. An Missam*

audi